

УХВАЛА
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Махонька Георгія Івановича щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 22 Конституції України

м. К и ї в
1 жовтня 2002 року
№ 49-у/2002

Справа № 2-54/2002

Конституційний Суд України у складі суддів Конституційного Суду України:

Скоморохи Віктора Єгоровича — головуєчий,
Вознюка Володимира Денисовича,
Євграфова Павла Борисовича,
Івашенка Володимира Івановича,
Козюбри Миколи Івановича,
Костицького Михайла Васильовича,
Малинникової Людмили Федорівни,
Мироненка Олександра Миколайовича,
Німченка Василя Івановича,
Розенка Віталія Івановича,
Савенка Миколи Дмитровича,
Селівона Миколи Федосовича,
Тимченка Івана Артемовича,
Ткачука Павла Миколайовича,
Чубар Людмили Пантеліївни — суддя-доповідач,
Шаповала Володимира Миколайовича,

розглянув питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Махонька Георгія Івановича щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 22 Конституції України.

Заслухавши суддю-доповідача Чубар Л.П. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Громадянин Махонько Георгій Іванович порушив клопотання щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 22 Конституції України (у конституційному зверненні – частини першої). У конституційному зверненні він просить дати офіційне тлумачення стосовно таких питань: на кого і на який час поширюється право на отримання одноразової допомоги та відшкодування моральної шкоди щодо інвалідів, які постраждали від трудового каліцтва; чи може законодавець обмежувати права інвалідів і фактично позбавляти їх права на відшкодування шкоди у повному обсязі, враховуючи, що згідно зі статтею 22 Конституції України при прийнятті нових законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод?

З матеріалів конституційного звернення вбачається, що громадянин Махонько Г.І., інвалід першої групи з 1984 року, звертався з позовом до ВАТ "Азов" про сплату одноразової допомоги та відшкодування моральної шкоди на підставі Закону України "Про охорону праці" від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ. Суди загальної юрисдикції, до яких звертався Махонько Г.І., відмовлено в задоволенні його позову у зв'язку з тим, що Закон, на який посилався заявник, зворотної сили не має. Махонько Г.І. вважає, що цим порушується його конституційне право на соціальний захист.

2. Колегія суддів Конституційного Суду України з конституційних подань та звернень своєю Ухвалою від 27 вересня 2002 року відмовила у відкритті конституційного провадження у справі на підставі пункту 2 статті 45 Закону України "Про Конституційний Суд України" – невідповідність конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України "Про Конституційний Суд України".

3. Конституційне звернення повинно містити обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні положень Конституції України або законів України (пункт 4 частини другої статті 42 Закону України "Про Конституційний Суд України"). Підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України відповідно до статті 94 Закону України "Про Конституційний Суд України" є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.

Однак, суб'єктом права на конституційне звернення не додано жодних документів, що свідчили б про неоднозначне застосування органами державної влади положення частини третьої статті 22 Конституції України, як і Закону України "Про охорону праці". Згадані ним рішення судів загальної юрисдикції, навпаки, є свідченням однозначного застосування судами цього Закону.

По суті, громадянином Махоньком Г.І. порушено питання щодо дії в часі положень статей 11, 12 Закону України "Про охорону праці".

Відповідно до частини першої статті 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. З цього питання Конституційний Суд України у Рішенні від 9 лютого 1999 року № 1-рп/99 (справа про зворотню дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) зазначив, що "за загальновизнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі. Цей принцип закріплений у частині першій статті 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце". Така правова позиція міститься і в рішеннях Конституційного Суду України від 5 квітня 2001 року № 3-рп/2001 у справі про податки, від 2 липня 2002 року № 13-рп/2002 у справі про оспорювання актів у господарському суді.

Закон України "Про охорону праці" було введено в дію Постановою Верховної Ради України від 14 жовтня 1992 року № 2695-XII, в якій вказується, що Закон вводиться в дію з дня його опублікування.

Отже, Закон України "Про охорону праці" не має зворотної дії у часі і не може застосовуватися до правовідносин, учасником яких

був громадянин Махонько Г.І., оскільки ті правовідносини виникли і закінчилися до набрання Конституцією України, цим Законом чинності.

4. Крім того, у конституційному зверненні фактично ставиться питання про відповідність положення частини першої статті 34 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV щодо визначення суми щомісячної страхової виплати потерпілому від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, частині третій статті 22 Конституції України.

Проте відповідно до частини першої статті 150 Конституції України, статті 40 Закону України "Про Конституційний Суд України" громадянин не є суб'єктом права на звернення до Конституційного Суду України щодо вирішення питання про відповідність Конституції України (конституційності) законів України та інших правових актів.

Невідповідність розглянутого звернення вимогам, передбаченим Законом України "Про Конституційний Суд України", є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в Конституційному Суді України.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150 Конституції України, статтями 42, 45, 50, 94 Закону України "Про Конституційний Суд України" Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Махонька Георгія Івановича щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 22 Конституції України на підставі пункту 2 статті 45 Закону України "Про Конституційний Суд України" — невідповідність конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України та Законом України "Про Конституційний Суд України".

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною і не може бути оскарженою.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ